

ÅRSAKER TIL DEN FØRSTE VERDENSKRIGEN

Nye ord, sidene 168-175

Norsk	Morsmål	Setning med ordet
psykisk		
fysisk		
sivil		
å lide en lidelse		
å sørge en sorg		
å håpe et håp		
å råtne		
en grav en massegrav		
en skyttergrav 		
å utløse		
å skyte skjøt har skutt et skudd		
å tilhøre		
å komme til syne		
synlig usynlig		
å framstille		
fæl		
i stor/liten grad		
en innflytelse		

ÅRSAKER TIL DEN FØRSTE VERDENSKRIGEN

Norsk	Morsmål	Setning med ordet
å rive rev har revet å rive seg løs		
et vennskap		
å skremme		
rask		

Vi leser lange ord. Sett strek under stavelsen med mest trykk.

psy-kisk fy-sisk si-vil li-del-se

skytt-er-grav ut-lø-se til-hø-re inn-fly-tel-se

syn-lig u-syn-lig venn-skap

ÅRSAKER TIL DEN FØRSTE VERDENSKRIGEN

Eksempelsetninger med noen nye ord. Sett kryss hvis du forstår setningen.

		Forstår
psykisk fysisk	Det psykiske er det som gjelder tanker og følelser. En person som er psykisk syk, sliter med tankene og følelsene sine. Det fysiske er det som gjelder kroppen. Hvis en person er fysisk syk, har han eller hun problemer med for eksempel magen, ryggen eller en fot.	
sivil	En person som ikke er med i militæret (i hæren) eller i politiet, er en sivil.	
til syne	Når du klarer å se noe eller noen, kommer det eller de til syne.	
å framstille	Vi lager papir av trær. Papir framstilles av trær. Å framstille kan også bety å uttrykke, å vise, å fortelle om noe. En maler malte et bilde fra krigen og framstilte krigen som et helvete.	
å rive å rive seg løs	Du kan rive et papir. Å rive seg løs betyr å gjøre seg fri fra noe eller noen. Befolkningen i et område kan rive seg løs fra et land og danne et selvstendig land.	
en innflytelse	Hvis du har stor innflytelse på/over en annen person, påvirker du denne personen mye. En person med stor innflytelse er en person med makt.	

ÅRSAKER TIL DEN FØRSTE VERDENSKRIGEN

Rett eller galt? Sett kryss.

	Rett	Galt
1 En verdenskrig er en krig med mange land på få steder.		
2 Den første verdenskrigen startet i 1914 og sluttet i 1918.		
3 Krigen varte i nesten fire år.		
4 Krigen førte til at mer enn ti millioner soldater og sivile døde.		
5 Mange soldater fikk også store problemer med tankene og følelsene sine etter krigen.		
6 Balkan er et område i Sørvest-Europa.		
7 Det var mye uro på Balkan før krigen.		
8 Østerrike-Ungarn var et stort rike med mange forskjellige folkegrupper.		
9 Serbia var en del av Østerrike-Ungarn.		
10 Østerrike-Ungarn tok Bosnia, et område på Balkan, før første verdenskrig.		
11 Det bodde mange serbere i Bosnia, og mange serbere ønsket at Bosnia derfor skulle være en del av Serbia.		
12 Krigen startet etter at keiseren i Østerrike-Ungarn ble drept i Bosnia.		
13 Skuddene i byen Sarajevo utløste (startet) krigen.		
14 Den svarte hånd var ikke en nasjonalistisk gruppe.		
15 Gavrilo Princip som skjøt og drepte kronprinsen i Østerrike-Ungarn og hans kone, ønsket at Bosnia skulle være en del av et land hvor alle sørslaviske folk bodde.		

ÅRSAKER TIL DEN FØRSTE VERDENSKRIGEN

Spørsmål til teksten

1 Det var sterk nasjonalisme i mange land før den første verdenskrigen startet. Mange land kjempet for mer makt. Bruk stikkordene under til å fortelle kort om hvordan nasjonalismen kom til syne:

a imperialism/kolonier:

b maktkamp mellom stormakter i Europa:

c Serbia:

d Østerrike-Ungarn:

2 Hvilke land var med i trippelalliansen, og hva ble disse landene og deres allierte kalt da krigen startet?

ÅRSAKER TIL DEN FØRSTE VERDENSKRIGEN

- 3** Hvilke tre stormakter var med i trippelententen, og hva ble disse landene og deres allierte kalt da krigen startet?

- 4** Hvorfor førte dette alliansesystemet til at konflikten mellom Østerrike-Ungarn og Serbia ble til en stor verdenskrig?

ÅRSAKER TIL DEN FØRSTE VERDENSKRIGEN

Hvilket ord skal ut?

Jobb i par og diskuter hvilket ord som ikke passer sammen med de andre tre. Hvorfor skal dette ordet ut?

- 1 Balkan – Bosnia – Serbia – Storbritannia
- 2 Bosnia – Serbia – kommunisme – nasjonalisme
- 3 imperialisme – revolusjon – kolonier – maktkamp
- 4 trippelalliansen – Russland – Tyskland – Østerrike-Ungarn
- 5 trippelententen – Storbritannia – sentralmaktene – Frankrike

Hvilket bilde passer ikke sammen med de andre?

